

J.Wolf je poslikal prezbitერი. " Slikarije so lepe in spodbudne. On je v svoji umetniži pravi izvedenec, bodisi glede volitve barv, njih skladbe ali izpeljave malarije. Vse podobe so tako umetno, okusno naslikane, da meniš, da zares žive so. Drži se v zgodovinskem oziru običajev in navad onih časov, v katerih je ta ali oni svetnik živel.

Zg.Danica, 1.1871, str. 403.

Tu je bila že fara l.1563.

Slov. prijatelj, 1.1855, IV, str. 365.

Črniče - ž.c.sv. Vida

Arhiv in literatura : Krstna knjiga 1595. ; Poročna knjiga iz 1719; Mrliške knjige 1792; Birmanska knjige 1829. Status animarum 1776, 1824, 1842, 1882, 1921.

Na podstrešju verjetno še več arhivalij. ; Računske knjige; Oznanična knjiga iz l. 1751. in del kronike. ; Journal der Pfarrkirche zu Cernize 1865.; Urbarium iz konca 18. stol. ; Kronika vlasti iz vojnih let.

Zgodovina : Baročna cerkev je bila zgrajena l. 1758 ter 1761. posvečena od nadškofa Attemsja. 1870. je poslikal prezbitერი s freskami Janez Wolf. L. 1882-84 so cerkev raširili s stranskima ladjama, nakar je bila l. 1885 posvečena.

Lega: V Cerkev leži sredi vasi ter je orientirana NS. (Pri opisu bomo uporabili idealne strani nega.) Okoli nje je nizek zid.

Stilistična označba : Troladijska podolžna stavba z baročnim prezbitერიem in stolpom na N strani ob prezbitერიju.

Opis : Zunanjščina: Fasada je razdeljena s 4 pilastri, ki ustrezajo notranji razdelitvi cerkve. Spodaj imajo profilirane baze, na vrhu pa profilirane kapitole, ki nosijo arhitrav pod profiliranim čelom. Vsako polje med pilastri ima po 1 portal, nad njim pa po 1 polkroglo z aklučeno okno. V čelu je okroglo okno.

Na preprostem glavnem portalu s profilirano prekladno strešico letnica 1824.

Levo od glavnega portala ~~exprofiliirano~~ je plošča z napisom: Ecclesia heac Parochialis Docta S. Vito Marti Fundatis Errecta est anno Incarnationis Dominicae MDCCCLVIII Instante Illustrissimo Domino Carolo Antonio Romano Parocho loci Tertio Suae Installationis anno.

Desno od glavnega portala plošča z napisom.

Troladijsko v dolbi 1882-84 iz cerkvenega premočaja staremu svetišču novo prizidali dotični vrhovniki: Anton Cobre (?) dekan, A.K. in T.L. ključarja.

V razidani luneti nad portalom napis:

D : O : M Anno 1885. die vero 16. Octobris pue fuit dominice 20 post Pentecost et fcs S. Justinian ego Aloysius Mathias Zorn archiepiscopus Gortienensis consecravit ecclesiam hanc et altare eius.

Na vsaki strani fasade sta 2 obeliks s kroglo in križem na vrhu - obesni obelisk na desni strani ima napis:

6 BG

1761

V S steni ladje 4 polkrožno zaključena okna po 2 in 2 drugo nad drugim. Enako v N steni, ki ima tudi preprost portal.

Prezbiterij je baročen s posnetimi ogli ter ima v N steni 1 4-kotno okno in nad tem lunetno in enako v S steni. E stena je brez okna.

Stolp stoji na N strani ob prezbiteriju ^{ki} ter je v spodnjem delu verjetno še srednjeveškega izvora s *talnim zidecem. Opazujeta ga paličasto in pravokotno profilirana venčne zidce.*

Biforne line v povišanem delu stolpa. S treha je šotorasta, cementna. Vhod v stolp je na E strani, k njemu vodi nekaj kamenitih stopnic. Zakristija je delo zadnje prezidave.

Notranjščina : Cerkev ima 3 podolžne ladje, ki jih ločijo med seboj slopi s profiliranimi kapiteli, nad katerimi se bočijo 4 loki s profiliranim okvirom.

Nad stranskima ladjama so emfore odprte v glavno ladjo, 2 loki na slopih s profiliranimi kapiteli, ~~na katerimi~~ in stransko in stransko prstani v sredi.

Kor sloni na 2 malo tanjših slopih. Glavna ladja je obokana z zrcalnim stropom s sosvodnicami in štukiranimi okviri na temenu.

V stranskim ladjah so v N in S steni plitve polkrožne niše, obrobene s profiliranimi loki, slonečimi na pilastrih, za stranske oltarje.

Polkrožni slavlolik nosi na vsaki strani po 1 pilastra.

Prezbiterij s stopnico dvignjen banjasto obokan s sosvodnicami ter ima venčni zidec na profiliranih konzolah. Ves prezbiterij je l. 1870 poslikal Janez Wolf skupaj z Jurijem Šubicem. Na svodu je Kristus s križem med

4 evangelisti, nad njim Bog Oče in sv. Duh. Ta freska je dobro ohranjena.

Med lunetami in sosvodnicami so putti, rože, ornamenti. V lunetah si slede *začetki na evangelisti strani*.

Sv. Hieronim, sv. Avguštin, sv. Vid pred cesarjem - zadaj stebriščna arhitektura, sv. Gregor, sv. Ambrož.

Na južni steni prezbiterija: 12 letni Jezus v templju.

Na N steni: Kristus blagoslavlja otroke.

Zadnjo fresko tradicija pripisuje Juriju Šubicu. Freske je *Delnen* močno in slabo preslikal, tako da so razen na svodu v veliki meri izgubili Wolfovski značaj.

Oprema : Glavni oltar je sestavljen iz menze in tabernakla z baldahinom v obliki čebulaste kupole. Intarzirani marmor srede 18. stol. Ob tabernaklu stojijo belimarmorni svetniki sv. Ludvik, sv. Leopold, sv. Karel Boromejski, sv. Jožef, sv. Anton Padovanski - kvalitetno delo 2. pol. 18. stol.

Empirski svečniki.

Prižnica z baldahinom na konzolah nosi napis: B. Bitežnik - konec 19. sto.

Južna ladja: Oltar Lurške Marije. Arhitektura 4 stebrov z razbitim usločenim čelom, v atiki intarzirana menza. Kapiteli so kompozitni - 18. stol..

Oltar sv. Janeza Nepomuka: 2 stebra *monta* polkrožno razbito čelo s putti. Vrh čela in atike putti. Ca 1700 marmor. Slika moderna ali močno preslikana v baročni tradiciji.

Misijski križ 1812.

N ladja: Oltar sv. Frančiška - 2 stebra nosita atiko z volutami - delo kiparja Novellija iz 1930. Slika sv. Frančiška pod križem po Murillu. Desno spodaj je J. Gosar 1895.

Oltar Žalostne Matere božje je pendant oltarju sv. Janeza Nepomuka.

Pri obeh oltarjih še rudimenti ušes ca 1700. Slika žalostne Marije s Kristusom v naročju v baročni tradiciji 19. stol. ali močno preslikana baročna.

Baročen krstilen kamen. Ob njem slika Jezusovega Krsta. Gosar - zadnje desetletje 19. stol.

Moderne klopi.

Steklen lestenec 19. stol.

V zakristiji: Procesijski križ 2. pol. 17. stol.

Okokojska monstranca 2. pol. 17. stol.

2 relikvijarija 2. pol. 18. stol.

Baročna monstranca za relikvijske.

Relikvijarni križ 1. pol. 18. stol.

Intarzirana omara iz konca 18. stol.

Zapiski topografske komisije, 1948.